

VIRUSUL GÂNDIRII LIBERE

GAD SAAD

Traducere din limba engleză de
Răzvan Lerescu

The original title of this book is:
The Parasitic Mind: How Infectious Ideas Are Killing Common Sense
Copyright © 2020 by Gad Saad
Copyright © Editura Globo, 2021, pentru ediția în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GAD, SAAD
Virusul gândirii libere / Gad Saad. - București : Globo, 2021
ISBN 978-606-9653-08-1

159.9

Redactor: Diana Morărașu
Corector: Dușa Udrea-Boborel
Tehnoredactor: Petronella Maria Isabelle Andrei

Comenzi:
telefon : 0726228911
www.edituraglobo.ro
comenzi@edituraglobo.ro

Cuprins

Prefață	9
CAPITOLUL UNU	
De la războiul civil la bătălia ideilor	17
CAPITOLUL DOI	
Gândire versus sentimente, adevăr versus sentimente rănite	43
CAPITOLUL TREI	
Elementele nonnegociabile ale unei societăți libere și moderne	65
CAPITOLUL PATRU	
Mișcări iliberale, antiștiință și antirațiune	99
CAPITOLUL CINCI	
Nebunia din campusuri: ascensiunea războinicului dreptății sociale	127
CAPITOLUL ȘASE	
Abateri de la rațiune: sindromul struțului parazit	161

CAPITOLUL ȘAPTE

Cum să cauți adevărul: rețele nomologice de dovezi cumulate	184
--	-----

CAPITOLUL OPT

Chemarea la acțiune	221
----------------------------------	-----

Mulțumiri	245
------------------------	-----

Note	247
-------------------	-----

LAUDE PENTRU (VIRUSUL GÂNDIRII LIBERE)	303
---	-----

Prefață

Când ne gândim la pandemii, ne vin adesea în minte imagini cu boli contagioase letale, care se răspândesc cu rapiditate de la o țară la alta, provocând suferințe omenești inimaginabile (precum ciurma bubonică, gripa spaniolă, SIDA sau actuala criză COVID-19). Occidentul traversează în prezent o astfel de pandemie devastatoare, o maladie colectivă care distruge capacitatea oamenilor de a gândi rațional. Spre deosebire de alte pandemii provocate de patogeni biologici, vinovat este, în cazul nostru, un complex de concepte nesănătoase, născute în campusurile universitare, care erodează rațiunea, libertatea și demnitatea individuală. Această carte identifică acești patogeni conceptuali, analizează răspândirea lor din mediul universitar către toate domeniile de viață, inclusiv politica, mediul de afaceri și cultura pop, oferindu-ne modalități de a ne imuniza în fața efectelor sale devastatoare.

În Capitolul Unu, voi prezenta un scurt rezumat al factorilor care m-au făcut să devin un războinic înverșunat împotriva acestor idei nocive; printre acestea se numără faptul că am trecut prin două războaie mari: Războiul Civil din Liban (în copilărie) și războiul împotriva rațiunii (ca profesor, în ultimii 25 de ani), precum și propriile idealuri de viață care m-au făcut să caut adevărul și libertatea. În Capitolul Doi, voi urmări tensiunile dintre gândire și simțire, și cele din-

tre căutarea adevărului și menajarea orgoliului celorlalți. Susțin că este greșit să se creeze o falsă tensiune între emoții și capacitatea noastră de a raționa. Suntem animale care gândesc, dar și simt. Problemele apar atunci când aplicăm un sistem greșit unei anumite situații (cum ar fi, să ne lăsăm mânați de emoții într-o situație unde e nevoie de rațiune sau viceversa). Ofer câteva exemple contemporane pentru a sublinia acest aspect, inclusiv reacțiile afective isterice la alegerea lui Donald Trump ca președinte al Statelor Unite și numirea lui Brett Kavanaugh ca judecător la Curtea Supremă. În Capitolul Trei, voi argumenta că libertatea de exprimare, metoda științifică, diversitatea intelectuală și o doctrină a meritocrației fundamentată pe demnitatea individului, și nu pe respectarea ideologiei Diversității, Incluziunii și Egalității (DIE) reprezintă elementele de la care o societate cu adevărat iluminată nu poate face rabat. O societate dreaptă se asigură că membrii ei au egalitate de șanse, și nu egalitate în rezultate, așa cum ne obligă dictatele DIE. În Capitolul Patru voi analiza mai mulți patogeni conceptuali antiștiință, antirațiune și iliberali, printre care se numără postmodernismul, feminismul radical și activismul trans, ultimele două avându-și originile într-o variantă profund isterică de biofobie (frică de biologie). Acești patogeni conceptuali distrug felul în care înțelegem realitatea și bunul-simț prin puncte de vedere precum: arta invizibilă e o formă de artă, toate diferențele dintre sexe sunt construite social, iar unele femei au penisuri de 22 de centimetri. Capitolul Cinci prezintă felul în care abordarea războinicilor dreptății sociale a condus la apariția unor universități în care e mai important să previi ofensele decât să cauți adevărul (în continuarea temei prezentate în Capitolul Doi); alte noi apariții discutate sunt Olimpiada Oprimaților (intersecționalitatea), sindromul Münchhausen colectiv și homeostaza victimizării (sunt victimă, prin urmare exist), precum și

CAPITOLUL UNU

De la războiul civil la bătălia ideilor

Sunt adesea întrebat de ce sunt genul acela de profesor care vorbește răspicat, care vrea să se lupte cu problemele spinoase și dificile care depășesc cu mult zona intereselor mele științifice. Având în vedere corectitudinea politică sufocantă care guvernează mediul academic, ar fi recomandat, din perspectiva carierei, să fiu un profesor care „stă în banca lui”. De ce vreau să ies mereu în evidență? Așa cum e cazul cu majoritatea fenomenelor omenеști, răspunsul se află în combinația unică dintre persoana mea (genele) și povestea mea personală (mediul). La nivel personal, sunt un liber-cugetător alergic la gândirea de grup acomodantă. Idealurile după care mă ghidez sunt libertatea și adevărul, iar orice atac la adresa acestor idealuri reprezintă o amenințare existențială. Sunt și rezultatul parcursului meu unic de viață, modelat de două războaie. Deși puțini oameni au trecut prin ororile războiului, eu m-am confruntat cu două mari războaie în viața mea: Războiul Civil din Liban și războiul împotriva rațiunii, științei și logicii care se poartă în Occident, mai ales în campusurile universitare din America de Nord. Războiul din Liban m-a învățat încă din copilărie despre urătenia gândirii tribale și a dogmelor religioase. Este posibil ca el să mă fi făcut să disprețuiesc mai apoi politica identității, fiindcă am crescut într-un ecosistem în care grupul din care făceai

parte conta mai mult decât individualitatea ta. Ținând cont de aceste aspecte, să ne întoarcem în patria mea din Orientul Mijlociu.

Copilăria în Liban

M-am născut în 1964 la Beirut, în Liban, și mi-am petrecut primii 11 ani de viață în „Parisul Orientului Mijlociu”. Familia mea făcea parte din comunitatea din ce în ce mai mică de evrei care rămăsese cu încăpățănare în Liban, deși erau mai multe semne că soarta evreilor libanezi era una nefericită. Tatăl meu avea nouă surori și un frate, iar mama mea avea șase surori; toți aceștia, cu excepția unei mătuși din partea tatălui, emigraseră din Liban cu mult timp înainte de izbucnirea Războiului Civil, în 1975. Bunicii din partea mamei au murit înainte de nașterea mea; bunicii din partea tatălui au emigrat în Israel în jurul anului 1970. Și în rândul familiei apropiate s-au observat același tipare. Am doi frați și o soră, toți mult mai în vârstă decât mine (cel mai apropiat de mine e cu zece ani mai în vârstă). Fratele meu cel mai în vârstă s-a căsătorit cu o creștină de origini palestiniene, apoi au emigrat în 1974 în Canada, la Montreal. Și sora mea s-a mutat în Montreal înainte de izbucnirea Războiului Civil, atât ca să-și continue studiile, cât și ca să scape de pericolele iminente. În cele din urmă, și celălalt frate, care fusese multiplu campion național la judo în Liban, a fost forțat să plece din patria lui, fiind amenințat că trebuie să se retragă (fiindcă nu dădea bine ca un evreu să câștige în mod repetat într-un sport de luptă). A ascultat aceste „sfaturi” și s-a mutat, prin 1973, în Franța, la Paris, ca să-și continue studiile și cariera în sport. Ironia uriașă este că a reprezentat totuși Libanul la Olimpiada din 1976 de la Montreal. Astfel, acest judoka evreu, care nu mai era binevenit în Liban cu doar câțiva ani în urmă, a fost din nou „acceptat” după bunul plac al celor aflați la putere.

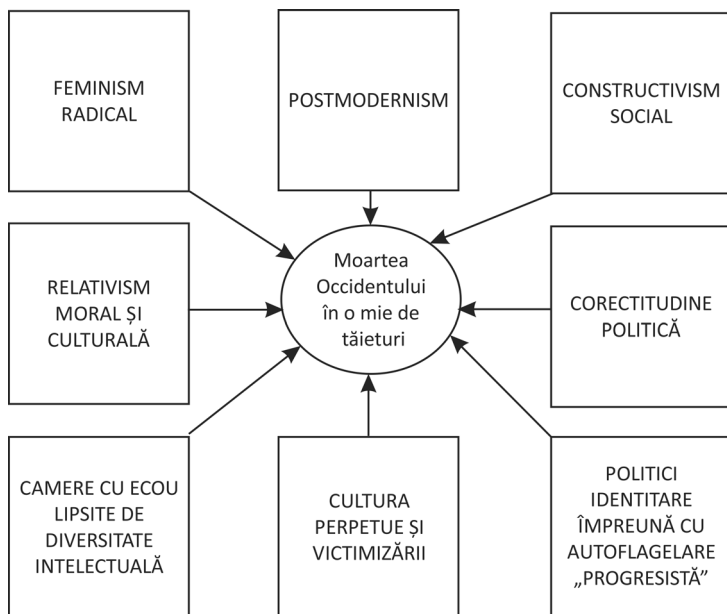

Figura 1. Moartea Occidentului prin o mie de tăieturi

Au existat câteva cărți care au vorbit despre răspândirea curențelor antiintelectualiste, antiraționale, antiștiințifice și antiliberal¹¹, precum și mișcările concrete care le dau naștere (postmodernism, feminism, multiculturalismul ca filosofie politică și politicile de identitate)¹². Această carte îmbină toate aceste forțe nefaste împreună cu unele noi, pentru a explica felul în care ele dau naștere corectitudinii politice sufocante actuale, de a cărei aplicare se asigură poliția gândirii împreună cu armata războinicilor dreptății sociale (un fenomen recent). Cartea oferă o analiză actuală a ideilor în vogă în campusuri, dar și în discursul public. Ea subliniază apoi felul în care aceste mișcări împotriva libertății și onestității au consecințe substanțiale în lumea reală. Ele explică incapacitatea Occidentului de a avea o discuție sin-

ceră și rațională despre locul islamului în societățile noastre moderne, seculare și liberale. Ele explică și reacția populară *împotriva* corectitudinii politice și amenințările pe care ea le aduce libertății și onestității care s-au manifestat prin ascensiunea fulminantă a lui Donald Trump la președinția Statelor Unite.

Dacă nu vom câștiga bătălia ideilor, inamicii rațiunii împreună cu virusurile minții pe care le propagă vor conduce societățile noastre libere către o autodistrugere nebunească.

CAPITOLUL DOI

Gândire versus sentimente, adevăr versus sentimente rănite

„Rațiunea este și ar trebuie să fie sclava pasiunilor și nu poate pretinde niciodată altceva decât să le servească și să li se supună.”

– David Hume¹

„Am simțit dintotdeauna că un savant datorează lumii un singur lucru, și anume adevărul așa cum îl vede el. Dacă adevărul contrazice convingerile profunde, ghinion. Tactul și diplomația sunt bune în relațiile internaționale, în politică și poate chiar în mediul de afaceri; în știință doar datele contează.”

– Hans J. Eysenck²

Relatând o dezbatere privind existența lui Dumnezeu cu Doug Geivett – profesor de filosofie la Talbot School of Theology de la Biola University –, bunul meu prieten și fondatorul The Skeptics Society, Michale Shermer, a remarcat:

Geivett și-a încheiat expunerea inițială explicând că ne confruntăm cu o alegere binară: fie Dumnezeu există, fie nu; fie

CAPITOLUL PATRU

MIȘCĂRI ILIBERALE, ANTIȘTIINȚĂ ȘI ANTIRAȚIUNE

„Cei care te pot face să crezi absurdități te pot face să comiți atrocități.”

– Voltaire

Patogenii conceptuali din campusurile universitare se încadrează în câteva categorii mai vaste. *Postmodernismul* susține că toată cunoașterea este relativă (nu există adevăruri obiective) generând o proză impenetrabilă, obscură care echivalează cu nonsensuri aleatorii. Această bufonerie antiștiințifică produce apariția unor mișcări precum „Jos cu știința”, care le cere oamenilor să-și „decolonizeze” mințile de știința „rasistă” occidentală. *Constructivismul social* susține că majoritatea comportamentelor, dorințelor și preferințelor omenești se formează nu prin natura omenească sau prin moștenirea noastră biologică, ci prin intermediul societății, ceea ce înseamnă, printre altele, că nu există diferențe de sex – determinate biologic –, ci doar „roluri de gen” impuse cultural”. *Feminismul radical* susține că aceste roluri de gen se datorează forțelor nebuloase și nefaste ale patriarhatului. *Activismul trans* susține că sexul și „genul” biologic sunt constructe fluide, nonbinare. Din punct de vedere științific, postmodernismul, construc-

ISIS, înclinarea neofiților către acte de terorism și grupurile de teroare

Analiza factorilor discriminatori este o tehnică statistică foarte puternică prin care se pot analiza datele, inclusiv preferințele electorale și ale consumatorilor. În Figura 2 de mai jos sunt date care ar putea fi adunate pentru un politician, arătând cine a votat pentru el (puncte) și cine nu (paralelograme). Privind simplu datele, rezultă evident că votanții lui sunt alegători tineri și mai înstăriți.

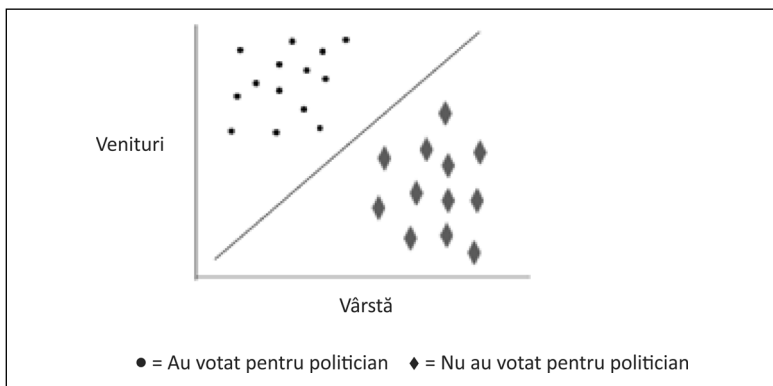

Figura 2. Analiza factorilor discriminanți cu zero clasificări eronate

Desigur însă că lumea reală nu se împarte atât de simplu în date între care putem trasa o linie clară de separare. În Figura 3 putem vedea un set de date mai realist și ușor mai „dezordonat”. Veți observa că cele patru paralelograme și trei puncte sunt „clasificate eronat”, adică apar pe partea „greșită” a unei împărțiri clare.